

звітності розрахунків з кредиторами за товари, роботи, послуги, а також наведені пропозиції щодо їх вирішення сприятимуть удосконалення такої ділянки обліку та певною мірою полегшать роботу управлінського персоналу підприємств.

Література:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_051.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом МФУ від 31.01.2000 р. № 20: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0085-00>.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс», затверджене наказом МФУ від 31.03.1999 р. № 87: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0396-99>.

УДК 657.446

Орлова В.К.,

к.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОСНОВА РОЗРАХУНКУ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Стаття 11 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств”, прийнятого в 1997 році, має назву: ”Правила ведення податкового обліку”. З цього моменту термін “податковий облік” почав дуже часто використовуватись. З’явилася в навчальних планах учбових закладів дисципліна під назвою “Податковий облік”, надруковані навчальні посібники під цю дисципліну, не зважаючи на те, що в статті 3 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” записано: “Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку”, тобто цим Законом не передбачена необхідність в податковому обліку. Але на практиці замість того, щоб на даних бухгалтерського обліку розраховувати об’єкт оподаткування податком на прибуток, була придумана своя система податкового обліку, при цьому кожен бухгалтер вів цей облік по-своєму. Це суттєво збільшувало роботу бухгалтера, але полегшувало відносини з податковими органами, особливо в момент податкових перевірок.

Поява податкового обліку на практиці пов’язана з великою кількістю різниць при визнанні доходів і особливо витрат в бухгалтерському обліку і при

визначенні прибутку, що оподатковується. З суттєвими змінами, які відбулися в 2011 році у зв'язку з введенням в дію розділу III Податкового Кодексу України (ПКУ), кількість податкових різниць суттєво скоротилася, причому ліквідовані дуже суттєві різниці, пов'язані з першою подією у випадку оподаткуванню податком на прибуток авансів наданих і авансів отриманих. Незважаючи на прийнятий курс на ліквідацію різниць між бухгалтерським і податковим прибутком, на даний час існують достатньо різниць між ними. Основні з них:

1. Постійні:

1.1. Стосовно доходів:

- 1.1.1. За операціями з цінними паперами (п. 153.8 ПКУ);
- 1.1.2. Звичайні ціни (пп. 135.5.4 ПКУ);
- 1.1.3. Дивіденди отримані від резидентів (пп. 153.3.6 ПКУ);
- 1.1.4. Міжнародна технічна допомога;
- 1.1.5. Дооцінка активів (п. 152.10 ПКУ);

1.2. Стосовно витрат:

- 1.2.1. Амортизація невиробничих і безоплатно отриманих основних засобів та їх реалізація (п.146.13 ПКУ);
- 1.2.2. Операції з землею (стаття 47 ПКУ);
- 1.2.3. Збитки минулих років (стаття 150 ПКУ);
- 1.2.4. Нестачі, псування запасів, простої, брак (п. 138.7 та пп.138.8.5 ПКУ);
- 1.2.5. Допомога неприбутковим установам, профспілкам, благодійні внески (стаття 139 ПКУ), обмеження на інжиніринг, консалтинг і маркетинг, рекламу, роялті (пп.140.1.2 ПКУ);
- 1.2.6. Витрати, не пов'язані з господарською діяльністю (пп.139.1.1 ПКУ);
- 1.2.7. Витрати на утримання органів управління (пп.139.1.7 ПКУ);
- 1.2.8. Сплачені штрафи, пені, неустойки (пп.139.1.11 ПКУ);
- 1.2.9. Придбання (виготовлення) та утримання невиробничих основних засобів (п.144.3 ПКУ);
- 1.2.10. Витрати понад граничні норми природного убутку, (п. 140.3 ПКУ);
- 1.2.11. Відсотки за зобов'язаннями, що не пов'язані з господарською діяльністю (п.141.1 ПКУ), на користь пов'язаних осіб (п.141.2ПКУ);
- 1.2.12. Матеріальна допомога, страхові внески понад 15 % зарплати (стаття 142 ПКУ);
- 1.2.13. Амортизація, ремонт, обслуговування невиробничих основних засобів (п.140.1.8 ПКУ);
- 1.2.14. Збитки за операціями з відступлення права вимоги (п.153.5 ПКУ);
- 1.2.15. Податок на землю, яка не використовується в сільському господарстві (пп. 138.10.4 ПКУ);
- 1.2.16. Товари, придбані в офшорній зоні (п. 161.2 ПКУ);
- 1.2.17. Уцінка активів (п.152.10 ПКУ);

2. Тимчасові різниці:

- 2.1. Різниця в амортизації основних засобів;
- 2.2. Отримана та повернена в наступному звітному періоді тимчасова фінансова допомога (пп.135.5.5 ПКУ);
- 2.3. Зменшення (збільшення) вартості фінансових інвестицій на дату балансу;
- 2.4. Витрати, пов'язані з сумнівною кредиторською заборгованістю (п.159.2 та пп. 159.1.2 ПКУ)
- 2.5. Зменшення (збільшення) собівартості відвантажених товарів (пп.159.1.1 та 159.1.2 ПКУ)
- 2.6. Інші тимчасові різниці.

На даний час Міністерство фінансів України затвердило спеціальне Положення з бухгалтерського обліку “Податкові різниці” [1].

Таким чином, з введенням з 1.01.2013 року обліку тимчасових і постійних податкових різниць назавжди зникне поняття “податковий облік” і декларація з податку на прибуток буде складатися повністю на підставі даних бухгалтерського обліку.

Література:

1. Положення бухгалтерського обліку “Податкові різниці”, затверджене Наказом Міністерства Фінансів України від 25.01.2011р. №27.

УДК 657

Підлужна Н.М.,
викладач кафедри обліку у виробничій сфері,
Тесля Г.В.,
викладач кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

РОЛЬ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

На сучасному етапі розвитку суспільство визначається зростанням ролі інформації в суспільних відносинах швидкістю її опрацювання за рахунок комп'ютеризації та впровадження на цій основі новітніх інформаційних технологій у всіх сферах життя.

Підприємства повинні спрямовувати максимум зусиль та пошуки каналів збуту виготовленої продукції, внутрішніх резервів зростання ефективності діяльності, шляхів удосконалення, розширення та оновлення асортименту продукції, підвищення її якості, отримання необхідних інформаційних ресурсів для управління тощо.

Керівництво і працівники повинні володіти достатнім обсягом інформації для забезпечення виконання своїх безпосередніх функцій: перші –